

AÇIK KAYGI ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ İLE İLGİLİ BİR ÇALIŞMA

*Yrd.Doç.Dr. M. Hülya Ünal Karagüvan**

Kaygı S. Freud tarafından, 19 uncu yüz yılda bilimsel olarak incelenmeye başlanmış bir kavramdır. Kaygının farklı boyutlarında yapılan çalışmalarla güncelliğini sürdürmektedir (Öner,1985, Öner, 1990). Kaygı kavram olarak korku ile eş anlamlı kullanılmakta olup, günümüz çağdaş psikoloji biliminde bile tam olarak birbirinden ayrılmamıştır. Stres ile yakından ilgili olan kaygı kavramını stresten ayırmak için bilinmesi gereken ve psikopatolojide genel kabul gören eğilim kaygının, stresin bir ürünü olduğudur (Lazarus, 1966).

i. Kaygı Nedir:

S. Freud'un çalışmaları ile kaygı kavramı korkudan ayrılmış ve korku, kişiyi dışarıdan tehdit eden gerçek bir tehlikeye karşı gösterilen tepki olarak tarif edilirken, kaygı kişiyi içeriden tehdit eden tehlikeye karşı gösterilen bir tepki olarak tanımlanmıştır (Morgan, 1991, s.424). Kaygı, tehdit edici unsurların ne oldukları öğrenildikten sonra tehdit edici durumlara verilecek bir işaret olarak öğrenilir. Bu süreç klasik (deneysel) şartlanma ile yakından ilişkilidir ve zihinde kaygı ve kaygı reaksiyonları genellenir (Schlenker, 1994).

Literatürde teorik bakış açısına göre değişen bir çok kaygı tanımına rastlanmaktadır. Kaygı, belli başlı unsurları korku ve dehşet olan kronik ve karmaşık bir duygusal durumdur, çeşitli sinir ve akıl hastalarında görülebilir (Drever, 1969). Kaygı, sosyal süreçleri içerir ve insan ilişkilerinde yaşanan hoş olmayan deneyimlerden kaynaklanır (Spielberger,1976). Kaygı, insanın işini gücünü yapamayacak kadar ve tıbbi yardım arayacak düzeyde ciddi bir gerilim içinde olmasıdır (Malmo,1975). Kaygı, gelecekte olabilecek kötü bir olayı korku içinde beklemek şeklinde kendini gösteren evrensel bir insan yaşantısıdır (175 Nemiah, 1975). Kaygı, şahsiyetin bilinçli tarafı ile duyulan ve kavranılan bir tehlike sinyalidir, bu tehdit bir dış uyaran tarafından uyarılmış olabilir de, olmayabilir de (Levitt, 1967). Kaygı, başa bir tehlike geleceği duygusu, huzursuzluk, gerilim ve korku ile karakterize edilen, hoş olmayan duygusal bir durumdur ve solunum hızının değişmesi, kalp vuruş hızının artması, benzin sararması, ağız kuruluğu, terleme, kaslarda gerginlik ve titremeyi içeren karakteristik bir otonom sinir sistemi faaliyeti şeklinde kendini gösterir

* Marmara Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

(Linn, 1975). Bütün bu tanımlar kaygının hoş olmayan, bireyi olumsuz yönde etkileyen, rahatsız edici bir durum olduğunu işaret etmektedir.

Freud kaygıyı tehlikeli bir olay karşısında etkili bir davranışta bulunamama ve karşı koyma direnci gösterememe sonucu psikolojik yapıda bilinçsizce gelişen bir duygu olarak tanımlamıştır. İçinde bulunduğu tehlikeli durumu tehdit edici olarak algılayan birey kaygı tepkisi gösterdiği zaman kendi yaşamı ve psikolojik bütünlüğünün devamı için önem taşıyan tehlikelerin farkına varır. Kaygı, bir tehlike sinyalidir, tehlikenin habercisidir. Freud'a göre kaygının üç özelliği vardır. Bunlar:

1. Yaşantının hoşla gitmemesi,
2. Bedensel (fizyolojik) değişmeler,
3. (1) ve (2) de belirtilen durumların farkına varılmasıdır.

Kaygının nasıl oluştuğu, nedenleri ve kaynakları birey tarafından bilinmez, fakat kaygı bireyin farkına vardığı ve varlığından hoşlanmadığı bir duygudur. Freud'a göre kaygı, tehlikeli durumun varlığını gösteren bir işarettir. Tehlikenin kaynağı dış dünyada ise kaygı objektif, içsel ise nevrotiktir (Freud, 1927, 1936, 1959).

Kaygı konusunda literatüre önemli katkıları bulunan Rollo May kaygıyı; "gerçekte var olmayanların olabileceği endişesi" olarak tanımlamıştır. R. May'e göre kaygı bireyin varlığı ve kişiliği için temel olan bazı değerlerin tehdit edilmesinden kaynaklanır (May, 1959).

Kaygı konusunda çağdaş çalışmalar yapan Spielberger ise tehdit algısına bağlı olarak kaygının sübjektif bir kavram olduğunu, kişiden kişiye farklılık gösteren rahatsız edici bir durum olduğunu kabul etmiştir (Spielberger, 1976, s. 16).

Rollo May'a göre, kaygının sübjektif ve objektif olarak ayırtılamasını tamamen kabul edilmese bile, kaygı sübjektif bir durum olarak kişinin bakış açısını yansıtır. Kaygının objektif yönü ise, dışarıdan gözlemleyebildiğimiz, kişinin gösterdiği davranış bozuklukları, katastrofik (catastrophic) davranışlardır, nevrotik vakalarda semptom (belirti) olarak, normal kişilerde ise zorlayıcı faaliyet, kıskançlık, anlamsız sapmalar ve farklılıklar veya aşırı hassasiyet şeklinde gözlenebilir (May, 1959). Davranış bilimlerinde ise kaygı insanın temel duygularından birisi olarak bilinip, tanınmakta ve kısaca "nesnesi olmayan belirsiz korku" olarak tarif edilmektedir (Morgan, 1991).

İL Kaygının Nedenleri:

Kaygı nedenlerinden biri korkutucu bir uyarıcıyla ilgili bilinçaltı anıdır. Korkunun öğrenildiği durum çoğu zaman kolaylıkla unutulabilir, bu durumla çocukluğun ilk yıllarında belleğin çok iyi olmadığı zamanlarda karşılaşılabilir,

ileri yaşlarda karşılaşılsa bile üzerinde durulmamış, reddedilmiş olabilir, fakat sonuçta bireyde öğrenilmiş bir korku kalır. Bu korkunun koşullandığı durumla her karşılaşıldığında nedeni bilinmeyen huzursuzluk verici bir kaygı duyulur. Kaygının oluşma şekillerinden bir diğeri ise uyarıcı genellemesidir. Uyarıcı genellemesi çoğunlukla birey farkında değilken meydana gelir. Örneğin, sert bir babaya karşı geliştirilen korku ileri yaşlarda erkeklerle birlikte iken duyulan huzursuzluk ve kaygıya neden olur. Erkeklerin çoğunlukta bulunduğu bir iş ortamında bireyin kaygı düzeyi yüksek olacaktır. Engellenme veya engellenme korkusu kaygıya neden olan diğeri bir faktördür. Bireyin iki veya daha fazla gereksiniminin doymu aynı anda sağlanmadığı zaman çatışma meydana gelir. Karmaşık toplumlarda bireyler çok sayıda çatışma durumu içinde kalabilirler. Çatışma durumunda amaca yönelik davranışların önlenmesi veya yavaşlatılması yani kişinin engellenmesi durumu ortaya çıkar, engellenme veya engellenme korkusu kaygıya neden olur (Morgan, 1991, s.228-229). Freud'a göre kaygı, çatışma durumlarındaki gereksinim engellemelerinin bir sonucu olarak ortaya çıkar ve kaygıya neden olan çatışma kaynakları psikoanaliz yoluyla çözülebilir (Freud, 1959).

iii. Kaygının Türleri:

Kaygı, normal ve patolojik (nevrotik, nörotik, sübjektif) kaygı ya da durumluk ve sürekli kaygı olarak çeşitli şekillerde gruplanmaktadır.

Normal ve Patolojik Kaygı: Normal kaygı, dış tehlikenin büyüklüğü ve önemi ile orantılı, başka bir çatışma mekanizması ile ilişkili olmayan ve insanın bununla baş edebilmesi için başka bir savunma mekanizmasına gereksinim duymadığı, ve tehdit edici durumun ortadan kalkması ile sona eren kaygıdır (May, 1950, s.194). Kaygının şiddeti, dış tehlikenin büyüklüğü ya da önemi ile orantılıdır. Çevre koşullarına bağlı olarak her insan tarafından yaşam boyunca zaman zaman tadılan normal bir duygudur. Freud, 'gerçek' ya da 'objektif kaygı' dediği bu kaygıyı, bir dış tehlikeye gösterilen reaksiyon, normal, tabii ve faydalı bir fonksiyon olarak belirtmiştir .

Nörotik, nevrotik, sübjektif olarak adlandırılan patolojik kaygı ise tehdit edici objesi olmayan kaygıdır. Objesi yoktur, diğeri psikolojik çatışma biçimlerini içerir, kişi bununla çeşitli savunma mekanizmaları ile başa çıkmaya çalışır (Crosby, 1976).

Durumluk ve Sürekli Kaygı: Kaygının bir diğeri ayırım şekli Durumluk ve Sürekli (kronik) kaygı olarak yapılmaktadır. Durumluk kaygı çok yoğun ve nispeten kısa sürelidir. Fizyosomatik eğilim ve stresin neden olduğu fizyolojik rahatsızlıklar sonucu oluşan sürekli kaygı ise daha az yoğunlukta ve süresi belirsiz bir kaygıdır (Öktem, 1981, s.7).

Lader, kaygıyı; Durumluk Kaygı ve Kaygı eğilimi olarak ayırmıştır. Spielberger, "Durumluk-Sürekli Kaygı" kavramlarını kendi kaygı teorisine temel olarak almıştır, ölçek daha sonra Türkçe'ye Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri adıyla uyarlanmıştır (Spielberger,1966. Öner, LeCompte, 1985). Kaygının durumluk ve sürekli kaygı olarak ayırımı, Endler Çok Yönlü Kaygı Ölçeği ile yapılan faktör analizi sonuçları ile de desteklenmiştir (Endler, Parker, 1991). Kaygının sürekli ve durumluk kaygı olarak ayırımı savaş anında ve sonrasında yapılan çalışmalarla da desteklenmiştir. Savaştan sonra ölçülen kaygının savaş anında ölçülen kaygıdan oldukça düşük olduğu belirlenmiştir (Zeidner, Benzur, 1994). Kaygının normal ya da patolojik kaygı veya durumluk ya da sürekli kaygı olması dışında davranışları hangi yönde etkilediği de önemlidir.

iv. Kaygının Etkileri:

Kaygının etkileri davranışlar üzerindeki etkisi ve sağlık üzerindeki fizyolojik etkileri olmak üzere iki bölümde değerlendirilmektedir.

1. Kaygının Fizyolojik Etkileri:

1939 yılında Alexander tarafından aşırı gerginliğin (hypertensiveness), pasif bağımlılık, düşmanca saldırganlık ve çatışan uyarılar ile karakterize bir durum olduğu öne sürülmüştür. Bu durumun daha sonra yapılan vaka çalışmalarında kronik ve kalıtsal düşmanca saldırgan tutumlarla ilişkili olduğu, her zaman kaygı ile bir arada bulunduğu ve kan basıncına özel bir etkisi olduğu gözlenmiştir. 20 yıl süreyle toplanan verilerin sonucunda kendilerini nevrotik olarak belirten kişilerin kan basınçlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Kaygı ve öfkenin kan basıncı üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerini test etmek amacıyla Siegel ve arkadaşları tarafından bir araştırma yapılmış ve kaygı düzeyinin öfke ve kan basıncı arasındaki ilişkiyi etkilediği belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, kaygı düzeyi yüksek erkekler arasında dışa vurulmuş öfke düzeyi yüksek olanların (düşmanca davranış gösterenlerin) kan basıncı düşük bulunmuştur (Friedman, 1991).

Kaygı konusunda Spielberger ve arkadaşlarının 1974 yılında yaptıkları çalışmada, muayene olmak amacıyla hastaneye gelen kişilerden nörolojik şikayeti olanların kaygı düzeyleri kalp hastası olanlardan ve diğerlerinden daha yüksek bulunmuştur (Spielberger,1976).

2. Kaygının Davranışsal Etkileri:

Kaygının davranışlar üzerinde ket vurucu, zorlaştırıcı, teşvik edici ve güdüleyici etkileri vardır.

Ket Vurucu Etkisi:

Başta Freud olmak üzere, Sullivan, Horney, Adler ve May tarafından kaygının sağlıklı yaşamı zorlaştırıcı etkisinden söz edilmiştir. Bu durum kaygı tariflerinde görülmektedir. Örneğin, Sullivan kaygıyı acı veren acayip bir heyecan, kafaya inen ani bir darbe (Sullivan, 1950), Horney çaresizlik duygusu (Homey, 1945), May insana psikolojik acı veren duygu, tam bir dehşet hali, kendilik bilincini harab eden bir duygu olarak tanımlar (May, 1950). Hastalıkların temelinde yatan, insan sağlığını ve iyiliğini mahveden en büyük etkenin kaygı olduğu kabul edilmektedir.

Güdüleyici Etkisi:

Kaygının olumlu bir etkisi olarak güdüleyici, yeni davranışların kazanılmasındaki etkisi ve performans ve başarıdaki olumlu etkileri dışında psikoterapide ve tedavide kaygının bir dürtü rolü oynadığı kabul edilmektedir (Spielberger, 1966). Fakat kaygının davranışlarla olan ilişkisi her zaman böyle basit ve doğrusal ilişkiler şeklinde değildir. Örneğin Hull'un dürtü modeline göre kaygı derecesi, öğrenilen davranışların basit ya da güç olmasıyla, bireyin alışkanlıkları ile, organizmik ve demografik özellikleri ile farklı şekillerde etkileşim yapar. Kaygı, karmaşık davranışların kazanılmasında, bireyin alışkanlıkları, zeka düzeyi, cinsiyeti ve ekonomik düzeyine göre az ya da çok güdüleyici olabilir (Spielberger, 1966, Denny,1966, Sarason, 1956).

v. Kaygı ile Mücadele:

Kaygının nedenini çatışma durumlarındaki gereksinim engellenmeleri olarak gören Freud'a göre insanlar kaygı ile başa çıkmak amacıyla birtakım savunma mekanizmaları geliştirmişlerdir (Morgan,1991). Zaten Freud'un görüşünde olan bir kişi için, kaygı ile başa çıkma, var oluşun başlıca temasıdır. Kaygının tehdit algısı ile olan yakın ilgisinden dolayı bireyin algısını etkilemek yoluyla kaygı düzeyini düşürmek mümkündür. Sosyal yetenekler kazandırmak ve gevşeme teknikleri kullanmak, çalışanın çevresini değiştirerek kendini ispatlayabileceği, engellenme duygusuna kapılmayacağı iş ortamları yaratmak, kuvvetli sosyal destek sağlamak, güç kazandırmak, kaygı ile mücadelede izlenebilecek yollardır.

vi. Kaygının Ölçülmesi:

Kaygının çoğu zaman, testlerle ölçülebilecek genel bir özellik değil de belirli uyarıcı durumlarında ortaya çıkan bir davranım olduğu gözlenmektedir. Ancak kaygının insanlara ait bir özellik ve kişiliğin farklı bir boyutu olduğu kabul edildikten sonra bu özelliğin değerlendirilmesi gereği doğmuştur. Özellikle bireyin kaygı ile baş edemediği durumlarda kaygıya neden olan çatışma kaynaklarının açığa çıkarılması amacıyla psikoanaliz uygulanır. Fakat

bu şekilde geniş insan kitlelerinde herhangi bir özelliği ölçmek pahalıya mal olacağından, diğer bir çok kişilik özelliği gibi kaygı boyutu da kendini değerlendirme (self-report) tekniği kullanılarak ölçülmeye çalışılmıştır (Morgan, 1991).

Kaygıyı değerlendirmek amacıyla sırasıyla Açık Kaygı Ölçeği (Manifest Anxiety Scale) (Taylor 1951-1953), IPAT Sürekli Kaygı Ölçeği ve IPAT 8-Paralel Formu (Cattel & Scheirer 1963), Duygu Sıfatları İşaretleme Formu (Affect Adjective Check List) (Zuckerman 1960-1962), Durumluk- Sürekli Kaygı Ölçeği (State-Trait Anxiety Scale) (Spielberger 1970), Endler Çok Yönlü Kaygı Ölçeği (Endler Multidimensional Anxiety Inventory) (Endler 1991) geliştirilmiş ve kaygı ile ilgili çalışmalarda kullanılmıştır.

Bu çalışmada Açık Kaygı Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğinin sınanması amaçlanmıştır.

Açık Kaygı ölçeğinin özellikleri:

Açık Kaygı Ölçeği 1950'li yıllarda Janet A. Taylor tarafından "Manifest Anxiety Scale" adıyla, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI)'nin bazı maddelerinden geliştirilmiştir. Ölçek son yıllarda yazarı tarafından yeniden düzenlenmiştir (Byre, Hamilton, s.285-292).

Açık Kaygı Ölçeği bireylerin kendi başlarına işaretleyebileceği bir ölçme aracıdır. Bireysel ya da grup olarak uygulanabilir. İki sayfalık form elli maddeden oluşmaktadır. Her madde için "evet" veya "hayır" şıklarından birinin işaretlenmesi istenir. Cevaplanan soru formu, cevap anahtarına göre değerlendirilir. Her doğru cevap için verilen bir puanla 0 ile 50 arasında bir toplam değer elde edilir. 4-15 puan arasındaki değerler normal kabul edilirken, 22 puan ve üzeri kaygı düzeyinin yüksek olduğunu işaret eder.

Ölçeğin Türkçeye Uyarlanması:

Ölçeğin Türkçe formu ö. Öktem tarafından hazırlanmış ve bazı çalışmalarda kullanılmıştır (Öktem, 1981). Bu çalışmada da aynı form kullanılmıştır.

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğinin araştırması yapılmadan önce İngilizce formunun güvenilirliği konusunda bir fikir elde etmek için ölçeğin İngilizce formu değişik gruplara uygulanmış ve aşağıdaki değerler elde edilmiştir.

Tablo 1. Açık Kaygı Ölçeği İngilizce Formunun KR 20 Alfa Değerleri, Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Örneklem grupları	N	Alfa Değeri	Ortalama	Standart Sapma
Üniversite Öğrencileri	32	.86	20.50	8.4
Üniversite Öğretim Elemanları	20	.80	19.40	7.1
İngiliz Tekstil Çalışanları	41	.88	16.90	8.63

N=Denek Sayısı.

Tablo 1'de görülen .86 ve .87 arasındaki korelasyon değerleri Açık Kaygı Ölçeğinin İngilizce formunun kaygıyı ölçmeye yönelik güvenilir bir ölçek olduğunu işaret etmektedir. Bu çalışmadan sonra, ölçeğin Türkçesi ve İngilizcesi arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla ölçek iki farklı gruba on beş gün arayla ikişer kere uygulanmış elde edilen değerlerden grup olarak ve tek tek korelasyonlara bakılmıştır. Grup olarak yapılan değerlendirme Tablo 1'de tek tek yapılan korelasyonlar ise Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Açık Kaygı Ölçeğinin Türkçe ve İngilizce Formları Toplam Puanları Arasındaki Korelasyonlar

Örneklem Grubu	N	r
Üniversite Öğrencileri	32	.86**
Öğretim Elemanları	20	.93**

N=Denek Sayısı. *** $P \leq .001$ ** $P \leq .01$ * $P \leq .05$

Tablo 3. Açık Kaygı Ölçeğinin Türkçe ve İngilizce Formları Maddeleri Arasındaki Korelasyonlar

Açık Kaygı Ölçeği Maddeleri	Maddenin Türkçesi ve İngilizcesi Arasındaki Korelasyonlar (r)		
	N _j =20	N ₂ =32(N ₃ =N ₁ +N ₂)	N ₃ =52 (N ₃ =N ₁ +N ₂)
1. Madde	.66**	.53**	.53***
2. Madde	-.07	.10	.05
3. Madde	.55*	.33*	.41**
4. Madde	.77***	.65***	.68***
5. Madde	.48*	.37*	.41**
6. Madde	.90***	.75***	.80***
7. Madde	.28	.29	.29*
8. Madde	-.07*	.28	.24*
9. Madde	.25	.30	.29*
10. Madde	.00	-.04	.04
11. Madde	.50*	.30*	.38***
12. Madde	.60**	.43*	.50***
13. Madde	.61**	.27	.40**
14. Madde	.61**	.39*	.47***
15. Madde	.67**	.40*	.50***
16. Madde	.79**	.81***	.80***
17. Madde	.66**	.62***	.61***
18. Madde	.53*	.38*	.44**
19. Madde	.08	.40*	.26*
20. Madde	.30	-.14	.06
21. Madde	.38	.67***	.57***
22. Madde	.70**	.45**	.54***
23. Madde	.25	.67***	.54***
24. Madde	.58**	-.11	.20

25. Madde	.58**	.44*	.46**
26. Madde	.35	.67**	.48***
27. Madde	.30	.43*	.39**
28. Madde	.50*	.50**	.53***
29. Madde	.70**	.26*	.44**
30. Madde	.61**	.76***	.70***
31. Madde	.50*	.23	.33*
32. Madde	.87**	.53**	.64**
33. Madde	.22	.45**	.38**
34. Madde	.50*	.51**	.48**
35. Madde	.50*	.73***	.66***
36. Madde	.60**	.43*	.50***
37. Madde	.44*	.62***	.54***
38. Madde	.56*	.50**	.53***
39. Madde	.14	.46**	.35*
40. Madde	.57**	.63***	.56***
41. Madde	.76***	.66***	.70***
42. Madde	.27	.22	.24*
43. Madde	.24	.42*	.35*
44. Madde	.29	.47**	.44**
45. Madde	.50*	.46**	.46**
46. Madde	.50*	.63***	.62***
47. Madde	.55**	.39*	.44"
48. Madde	.60***	.31*	.43**
49. Madde	.80***	.42*	.54***
50. Madde	.68**	.69***	.79***
N=Denek Sayısı. *** P<=.001 ** P<=.01 * P<=.05			

GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Geçerlik ve güvenilirliği test etmek amacıyla ölçek, ilk aşamada Boğaziçi Üniversitesi son sınıf öğrencilerinden 32 kişilik bir gruba ve Boğaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulunda (YADYOK) görevli 20 öğretim elamanına, 2 ila 3 hafta arayla Türkçe ve İngilizce olarak verilmiştir. Sonraki aşamada 248 Türk, 41 İngiliz tekstil çalışanına yapılan uygulamadan elde edilen sonuçlar geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarında kullanılmıştır.

Geçerlik

Açık Kaygı Ölçeğinin uygulanmasından elde edilen puan stres duygusunun göstergesidir. Elde edilen ölçümlerin doğruluğu kavramsal (uyum) geçerliği ve yapı geçerliği yöntemleriyle sınanmıştır.

Kavramsal (Uyum) Geçerliği:

Bu amaçla orijinal ölçeğin aynı gruba uygulanan diğer ölçeklerle ilişkilerine bakılmıştır.

Ölçeğin uygulanmasından elde edilen puanları ile aynı örneklem grubuna uygulanan stres ve öfke ölçeklerinden elde edilen puanlar arasında üst düzeyde korelasyonlar belirlenmiştir.

Tablo 4'de Açık Kaygı Ölçeği puanlarının kaygı ve öfke ölçekleri ile korelasyonları verilmiştir. Tablo 4'e göre Açık Kaygı Ölçeği puanları ile Stres ölçeği puanları arasında .11 ila .45 düzeyinde korelasyonlar belirlenmiştir. Öfke ölçeği puanları ile korelasyonlar .20 ile .48 düzeyleri arasındadır.

Tablo 4. Kaygı Ölçeği Puanlarının Stres ve Öfke Ölçeği Puanları ile Korelasyonları

Açık Kaygı Ölçeği	N	Glazer Stres Ölçeği r	Öfke Ölçeği r
	20	.45	.48*
	32	.11	.48*
	248	.12	.20*

N=Denek Sayısı.

*** P<=.001 ** P<=.01 * P<=.05

Yapı Geçerliği:

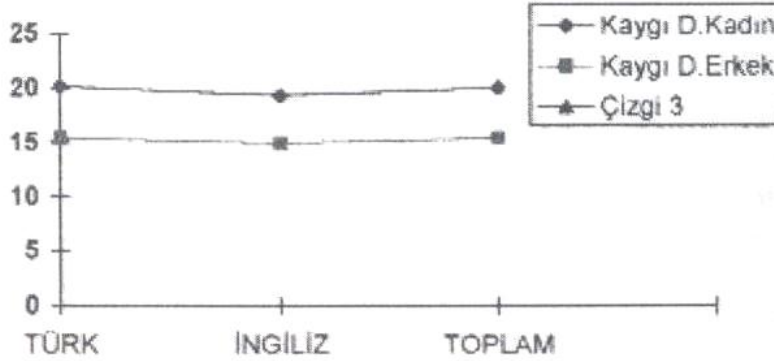
Ölçeğin "yapı geçerliği" bilinen grupların puanlarının karşılaştırılması (Comparing the scores of known groups) tekniği ile sınanmıştır (Ground, 1985). Bu amaçla kadın ve erkek, Türk ve İngiliz tekstil çalışanlarına uygulanmıştır. Elde edilen puanların Ortalama, Standart Sapma ve Ortalamalar Arasındaki Farklara İlişkin t Değerleri Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyet Faktörünün Kaygı Düzeyi Üzerindeki Etkisini Test Eden T-Test Sonuçları

	X (Ortalama)		Sd (Standart Sapma)		Sx (Standart Hata)		T- Değeri	P (Probability)
	Kaza Yapan Grup	Kaza Yapmayan Grup	Kaza Yapan Grup	Kaza Yapmayan Grup	Kaza Yapan Grup	Kaza Yapmayan Grup		
TÜRK	20.1519	15.4024	6.854	7.396	.771	.569	4.96	.000***
İNGİLİZ	19.2636	14.8636	8.075	8.758	1.867	1.67	1.67	.102
TOPLAM	19.9796	15.3403	7.071	7.541	.546	5.16	5.16	.000***

* $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.01$, *** $p \leq 0.001$

Tablo 5'de kaygı düzeyinin kadın ve erkeklerde farklılığını gösteren t-test sonuçları verilmiştir. Bu sonuçlara göre kadınların kaygı düzeyi erkeklerden 4-5 puan daha yüksektir. Ancak bu farklılık İngiliz iş görenlerin oluşturduğu grupta istatistik açıdan anlamlı bulunmamıştır. Diğer iki grupta fark önemlidir.

Şekil 1. Kaygı Düzeyi ve Cinsiyet

Şekil 1'de görüldüğü gibi kadın tekstil iş görenlerinin Açık Kaygı Ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları her üç grupta da erkek tekstil iş görenlerinden daha düşüktür, istatistik açıdan anlamlı bulunan bu farklılıklar ölçeğin ayırt edici özelliğe olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Türkçeye çevrilmiş olan Açık Kaygı Ölçeğinin güvenirliliği tüm test alfa değerleri belirlenerek, içtutarlılık ve puan değişmezliği test edilerek saptanmıştır.

Ölçeğin Tutarlılığı:

Kuder Richardson 20 (Cronbach alfa) Katsayılan:

Tablo 6'de görüldüğü gibi ölçek maddelerinin iç tutarlılığı ve benzerliğini gösteren alfa değerleri en düşük .85 ve en yüksek .89 olarak saptanmıştır. Ortalamaları 16.50 ile 20.44 arasında ve birbirine yakın bulunmuştur. Üç örneklem grubuna ait Tablo 6'daki değerler birbirine oldukça yakındır.

Tablo 6. Açık Kaygı Ölçeğinin Türkçe Formunun KR 20 Alfa Değerleri, Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Örneklem Grupları	N	Alfa Değerleri	Standart Ortalama	Sapma
Üniversite Öğrencileri	32	.89	20.44	9.32
Öğretim Elemanları	20	.86	16.50	7.67
Tekstil Çalışanları	248	.85	16.92	7.55

N=Denek Sayısı.

Madde-Toplam Puan (İçtutarlılık) Korelasyonları: Maddelerin içtutarlılığı dolayısıyla geçerliğini değerlendirmek amacıyla maddelerin tek tek toplam puanla korelasyonları yapılmıştır. Tablo 7'de görüldüğü gibi özellikle büyük örneklem gruplarında (N=248) hemen hemen bütün maddelerde yüksek korelasyonlar bulunmuştur. 20. madde ilk uygulamalarda düşük korelasyon göstermiştir ancak büyük gruplarla yapılan uygulamalarda korelasyon .28'e kadar yükselmiştir.

Tablo 6'daki KR 20 Alfa değerleri ve Tablo 7'deki Madde-Toplam puan korelasyon değerleri Açık Kaygı Ölçeğinin Türkçe formunun güvenilir olduğunu göstermiştir.

Tablo 7. Ölçeğin Türkçe ve İngilizce Formları Puanlarının Madde-Toplam Puan (içtutarlık) Korelasyon Katsayıları

MAD NO	Üniversite öğrencileri		öğretim Elemanları		Tekstil Çalışanları	
	Türkçe	İngilizce	Türkçe	İngilizce	Türkçe	İngilizce
	N=:12	N-32	N-20	N-20	N-248	N>41
1	.40	.28	.25	.09	.28	.07
2	.43	.33	.01	.20	.41	.34
3	.65	.28	.43	.03	.25	.21
4	.15	.13	.42	.20	.33	.19
5	.66	.42	.59	.43	.41	.17
6	.30	.40	.45	.29	.44	.21
7	.33	.05	.21	.35	.40	.16
8	.31	.33	.43	.08	.36	.32
9	.34	.27	.17	.49	.27	.42
10	İS	.41	.00	.09	.24	.00
11	.51	.47	.26	.37	.16	.51
12	.32	.16	.27	.12	.12	.10
13	.38	.52	.51	.34	.26	.49
M	.09	.11	.43	.49	.46	.49
İS	.26	.31	.08	.11	.22	.26
16	.23	.35	.19	.45	.19	.39
17	.51	.63	.39	.17	.29	.47
18	.65	.48	.25	.09	.08	.04
19	.39	.10	-.04	.04	.31	.13
20	-.02	-.09	-.10	-.05	.28	.08
21	.38	.23	.00	-.17	.38	.38
22	.35	.06	.70	.53	.28	.28
23	.35	.44	.28	.24	.61	.19
24	.30	.32	.47	.45	.36	.26
26	.41	.34	.43	.22	.29	.32
26	.32	.50	.53	.25	.19	.66
27	.62	.35	.59	.48	.54	.63
28	.45	.39	.53	.28	.27	.20
29	.45	.41	.65	.25	.28	.47
30	.27	.38	.07	.00	.36	.38
31	.26	.54	.48	.67	.20	.57
32	.65	.46	.40	.69	.38	.45
33	.32	.10	.15	.20	.25	.50
34	.49	.30	.37	.02	.39	.26
35	.27	.24	.49	.25	.42	.11
36	.33	.59	.46	.34	.39	.57
37	.46	.26	.10	.32	.28	.42
38	.30	.24	.30	.49	.18	.51
39	.32	.40	.52	.25	.22	.37
40	.31	.41	.23	.10	.36	.37
41	.37	.47	.28	.40	.34	.38
42	.01	-.26	.64	.12	.28	.30
43	.26	.31	.33	.30	.26	.53
44	.28	.16	-.02	.67	.28	.44
48	.45	.25	.40	.69	.35	.60
46	.30	.24	.30	.20	.49	.24
47	.38	.40	.08	-.35	.19	.40
48	.63	.39	.66	.48	.41	.51
49	.32	.44	.31	.36	.25	.43
50	.63	.46	.33	-.24	.11	.43
Ortanca	.36	.33	.33	.29	.30	.33

***p<=.001 **P<=.01 *P<=.05 N=Denek Sayısı

Ölçmenin Standart Hatası (Ö.S.H):

Açık Kaygı Ölçeğinin Türkçe formu ile ölçümlerin standart hatası hesaplanmıştır. Bu amaçla iki ve üç hafta arayla verilen Türkçe ve İngilizce formların korelasyonlarından $r=0.93$ (Tablo 2) sabit tutularak Tablo 6'daki örneklem gruplarına ait standart sapmalar ile Ö.S.H. hesaplanmış ve Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Değişik Örneklem Gruplarında Türkçe Açık Kaygı Ölçeği Puanının Standart Hata Değerleri

Örneklem Grupları	N	Ö.S.H.
Üniversite Öğrencileri	32	2.34
Öğretim Elemanları	20	1.85
Tekstil Çalışanları	248	1.85

N=Denek Sayısı.

Tablo 8'de görüldüğü gibi Açık Kaygı Ölçeği Türkçe Formunun Standart Hata Puanı 2 olarak görülmektedir. Ölçümlerden elde edilen puanlar yaklaşık olarak 2 puan hata ile elde edilmiştir. Diğer bir anlatımla yapılan herhangi bir ölçümde 2 puan fark olabileceği sonucuna varılmaktadır.

Elde edilen bulgular ışığında Açık Kaygı Ölçeği Türkçe formu ile kaygının değerlendirilebileceği söylenebilmektedir. Kaygı ile ilgili sonraki çalışmalara ışık tutacağı ve araştırmacıların çalışmalarında kaygıyı değerlendirmeye yönelik bir ölçek olarak kullanabileceği sonucuna varılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Crosby, J., 'Theories of Anxiety: A Theroretical Perspective', *American Journal of Psychoanalises*, 1976, vol.36.
- Denny, J.P., 'The Efiecs ot Anxiety and Intelligence on Concept Formation' *Journal of Ezperimental Psychology*, 1966.
- Drever, J., *A Dictionary of Psychology*, 1969.
- Endler, N. S., Parker, J.D.A., "Multidimensionality of State and Trait Axiety: Factor Structure of the Endler Multidimensional Anxiety Scales", *Journal of Personality and Soaal Psychology*, 1991, vol.60.
- Freud, S., *Inhibition, Symptom and Aniiety*. Stanford. Co., Psychoanalytic Institute, 1927.
- Freud, S., *The Problem ofAmiety*, Norton, New York, 1936.
- Freud, S., 'The Justification for Detaching From Nevrasthenia as a Particular Syndrome:The Anxiety-Neurosis'.(1898 makalesi) *Sigmund Freud: Collected Papera*, Cilt.4, Basic Books, New York, 1959.
- Friedman, H.S., *Hostüity Copingand Health*, American Psychological Ass. 1991.
- Ground, N.E., *Meaasurement and Evaluation in Teaching*, McMillan Book Co., 1985.
- Homey, K, *Our Inner Confticta*, Norton, Ne w York, 1945.
- Lazarus, R.S., *Psychological Strese and the Coping Process*, Mc-Graw Hill Co., 1966.
- Levitt, E.E., *The Psychology of Aniiety*, The Bobbs-Merrill Inc., Indianapolis, 1967.
- Linn, L., "Diagnosis and Psychiatry: Symptoms of Psychiatric Disorders" *Comprehenaive Taztbook of Psychiatry*, ed. A.M.Freedman, H.I.Kaplan, B.J. Sadock, The Williams and Wilkins Co., Baltimore, 1975, vol.1.
- Malmo, R.B., "Motivation and Affective Arousal", *Comprehenaive Teitbook of Psychiatry*, Ed. A.M.Freedman, H.I.Kaplan, B.J. Sadock, The Williams and Wilkins Co., Baltimore, 1975, vol.1.
- May, R., *The Meaning of Aniiety*, Ronald Press, New York, 1950.
- May, R., Angel, E., Ellenberger, H.F., *Ejnstence*, Basic Books Inc., 1959.
- Morgan. C.T., *Psikolojiye Giriş* (Çeviri), Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü Yayınlan. No:l, 8.Baskı, Meteksan Ltd., Ankara, 1991.

- Nemiah, J.C., "Anxiety Neurosis". *Comprehenaive Teutbook of Psychiatry*, Ed. A.M. Freedman, H.I. Kaplan, B.J. Sadock, The Williams and Wilkins Company, Baltimore, 1975, Vol.1.
- Öner, N., LeCompte, A., *Durumluk-Sürekli Kaygı* Envanteri *El Kitabı*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1985.
- öner, N., Sınav *Kaygısı Envanteri El Kitabı*, YÖRET-Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı, Yayın No: 1, İstanbul, 1990.
- öktem, ö., *Anksiyetenin öğrenme ve Hafızaya Etkisi*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Psikiatri Kürsüsü, İstanbul, 1981.
- Schlenker, G., "Anxiety-Psychological Foundations", *Monatshefte Far Veterinarmedizin*, 1994, vol.49.
- Sarason, I G., 'The Relationship of Anxiety and Lack of Defensiveness to Intellectual Performance', *Journal of CounsuMng Psychology*, 1956, 20.
- Spielberger, C.D., *Theory and Research on Aniiety*, Academic Press, New York, 1966.
- Spielberger, C.D., Guerrero, R.D., *Cross-Cultural Aniiety*, Hemisphere Pub. Co. London, 1976.
- Spielberger, C. D., "Stress, Anxiety and Cardiovascular Disease", *The Journal of the South Carolina Medical Asaociation*, Feb. 1976.
- Sullivan, H.S., "Tensions Interpersonal and International", Ed. C. Cantril, *Tensions That Cauae War*", Illinois, 1950.
- Taylor, J.A., "A Personality Scale of Manifest Anxiety", (İçinde:) D.Byre, M.L. Hamilton, *Personality Research*, Prentice Hail, Inc., New Jersey.
- Zeidner, M., Benzur, H., "Individual Differences in Axiety-Coping and Posttraumatic Stress in the Aftermath of the Persian-Gulf War", *Personality and Individual Differences*, 1994, vol.16.